

ערר על סגירת תיק פלילי

עם הגשתה של תלונה או הגעת מידע למשטרה בנוגע לעבירה פלילית, חובה עליה לפתוח בחקירה על מנת לבחון את נסיבות המקרה ולאסוף ראיות. ואולם, הן לגורמי החקירה והן לתביעה ישנה סמכות לסגור את החקירה ולגנוז את התיק הפלילי בהתקיימות עילות מסוימות על פי חוק. החלטות שכאלו אמנם מתקבלות בברכה מצדו של החשוד, אך עלולות להותיר את הצד הנפגע בתחושות קשות ביותר וללא עשיית צדק מבחינתו. על כן, נתונה לו הזכות להגיש ערר על סגירת התיק במשטרה בהליך שיוסבר להלן.

מהן העילות הקיימות לגניזת תיק פלילי ומי רשאי להורות על כך?

בעבירות שאינן מסוג פשע (קרי - עבירות מסוג עוון), רשאי להורות קצין משטרה החל מדרגת פקד על אי פתיחה בחקירה, במידה שלא קיים לדעתו עניין לציבור. על פי סעיף 59 לסדר הדין הפלילי: "נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על-פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה; אולם בעבירה שאינה פשע רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור אם היה סבור שאין בדבר עניין לציבור או אם הייתה רשות אחרת מוסמכת על-פי דין לחקור בעבירה". בנוסף, אפילו אם מדובר בעבירה מסוג פשע ואף אם קיימות ראיות מספקות לצורך הגשת כתב אישום, עדיין יכול פרקליט בכיר להחליט על אי העמדה לדין אם אין בה עניין לציבור.

ליתר דיוק, בעבירות מסוג עוון יכול להורות על גניזה קצין משטרה המשמש בתור ראש יחידות תביעות או כתובע, ואם מדובר בעבירות מסוג פשע מוסמך להורות על גניזה פרקליט בכיר בעל הרשאה לכך או פרקליט מחוז. סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי קובע כי היעדר עניין לציבור משמעו שחומרת המעשים, שיקולי כוח אדם של הרשויות, נסיבות אישיות של החשוד והיבטים נוספים, מובילים למסקנה ברורה כי הפסקת ההליך הפלילי לא תגרום לנזק מבחינת האינטרס הציבורי. מעבר לכך, על פי אותו הסעיף ניתן לסגור את התיק גם עקב חוסר בראיות מספקות לצורך הרשעה של החשוד במידה ויועמד לדין, וזאת כמובן בנוסף על עילת היעדר אשמה שמשמעה כי לא נמצאה כל ראיה מפלילה כנגד החשוד.

מותר לערער על ההחלטה שלא להעמיד לדין פלילי

כאמור, במידה שהחליט גורם מוסמך שלא לחקור או להעמיד לדין את החשוד, ולמעשה לסגור את תיק החקירה, עלולים מתלוננים ונפגעים לסבול מעוול קשה. לכן, החוק מעמיד לימנם את הזכות להגיש ערר על ההחלטות שנתקבלו, וקובע כי הרשות החוקרת מחויבת לעדכן אותם בענייני הליכים הקשורים בהם, ולמסור להם הודעה כתובה על ההחלטה בדבר גניזת התיק, כולל פירוט של עילת הסגירה. לאחר מכן, **בתוך 60 יום** מעת שנמסרה ההודעה הכתובה יש להגיש את הערר, אך אפשר גם לבקש הארכה של המועד. יחד עם זאת, ראוי לציין כי במרבית המקרים עומדת הרשות החוקרת באופן נחרץ על החלטותיה, וככל שעובר יותר זמן כך קטנים הסיכויים להתגמשות ולקבלתו של הערר.

למי מגישים את הערר

ישנם מספר גורמים המוסמכים לדון בערר על סגירת התיק. במידה שההחלטה על הסגירה התקבלה מטעמו של פרקליט המדינה או המחוז מוגש הערר בהתאם לעילותיה. לדוגמא, אם התיק נסגר עקב היעדר עניין לציבור יוגש הערר אל היועץ המשפטי לממשלה, ואם העילה היא היעדר ראיות או חוסר אשמה יוגש הערר לפרקליט המדינה. במידה שפרקליט המדינה בעצמו הוא שקיבל את החלטת הסגירה, יש להגיש את הערר לידי היועץ המשפטי לממשלה. יחד עם זאת, במידה שההחלטה על סגירת התיק התקבלה על ידי תובע או חוקר משטרה, אפשר להגיש את הערר לפרקליט הנמנה על פרקליטות המדינה או המחוז, בהתאם לתפקידו. במרבית

המקרים יידעו הרשויות את החשוד בדבר הגשת הערר. יש לציין כי אין חובה בחוק להסתייע בעורך דין לצורך הגשת ערר, אך מטבע הדברים מדובר בתחום משפטי סבוך ומורכב הדורש סיוע מקצועי. עורך הדין יבחן את המקרה לעומקו במטרה להעריך את סיכויי קבלת הערר, ועל מנת לגבש עמדה הולמת.

לאחר בחינת הערר

הגורמים המוסמכים יבחנו את הערר ויחליטו בעניין, כאשר הודעה כתובה על ההחלטה תימסר למתלונן. במידה שהתיק עוסק בעבירת אלימות חמורה או בעבירות מין, חובה על הגורמים המוסמכים לקבל את ההחלטה ולמסור את ההודעה למתלונן בתקופה שאינה עולה על חצי שנה מיום שהוגש הערר. כמו כן, במידה שכתוצאה מהערר התקבלה החלטה על שינוי בעילת הסגירה, עומדת גם לחשוד הזכות לערער בבקשה להפיכת ההחלטה.

קובלנה פלילית פרטית

במקרים מסוים עשוי עורך דין פלילי להמליץ על פנייה לקובלנה פלילית פרטית במקום להגיש ערר. מדובר בהליך פלילי לכל דבר, המהווה למעשה כתב אישום בו התובע הוא האדם הפרטי, בניגוד למצב הרגיל בו התובעת היא המדינה באמצעות הפרקליטות. ניתן להגיש את הקובלנה במספר עבירות המפורטות בחוק סדר הדין הפלילי, ומבלי צורך לקבל אישור והסכמה מטעם הרשויות להעמיד לדין או לחקור את הנאשם. המקרה יגיע לדיונים בבית המשפט שעשוי בהחלט להשית על הנאשם את העונשים החמורים הקבועים בחוק, החל ממאסר בפועל, דרך מאסר על תנאי ועבודות שירות, ועד לקנסות והותרת הרישום הפלילי.

דוגמא לערר על סגירת תיק

על מנת לסבר את האוזן מובאת לפניכם דוגמא אחת מיני רבות לערר, שהוגש עקב סגירת תיק במחלקת חקירות שוטרים. מדובר בהחלטה שהתקבלה בעניינם של שלושה שוטרים בעילת היעדר אשמה, אשר ירו למוות באדם אחד ופצעו את חברו. הערר הוגש על ידי אשתו של המנוח באמצעות עורך דינה. על פי בקשת הערר, שני הנפגעים נסעו ברכבם וביצעו בתום לה עבירת תנועה. משניסו לתקן את הטעות נעמד למולם ג'י' של המשטרה וירדו ממנו שלושת השוטרים, שמייד פתחו לעבר הרכב האזרחי. בעת חקירת מח"ש העידו לא מעט עדי ראייה שנכחו במקום, ומסרו כי האירוע כולו נמשך שניות בודדות. לעומת זאת, השוטרים טענו כי בזמן קצר זה עלה בידם להפעיל כריזה וסירנה, וגם לירות באוויר, למרות שאיש מהעדים לא שמע זאת. כמו כן, השוטרים הודו כי ביצעו את הירי מבלי שנשקפה סכנה לחייהם, ועשו זאת לדבריהם מפני שתיאור הרכב האזרחי תאם לתיאור אחר שהייתה לגביו התראה ביטחונית. עוד טענו השוטרים כי כיוונו בתחילה לגלגלי הרכב, אך מרבית חורי חדירת הקליעים נמצאו בחלון שליד ראשו של המנוח, כאשר לפחות תשעה קליעים חדרו לגופו.

על פי הערר, התגלו סתירות ואי דיוקים בהצהרות השוטרים, בין אם למול הממצאים האובייקטיביים בזירה, ובין אם בינם לבין עצמם. למרות זאת הוחלט במח"ש לפטור אותם מאחריות פלילית ומאשמה, תוך התעלמות מחומרת המעשים ומקדושת החיים. על השוטרים היה לפעול בכל דרך אפשרית על מנת למנוע פגיעה בנפש, בהתחשב בנסיבות. עוד נטען כי הוצגו לחוקרים ראיות חותכות המצביעות על זהות האחראיים, כולל השוטר שירה את הכדור בראשו של המנוח. מדובר בהתנהגות בלתי חוקית שגרמה להרג אדם ולפגיעתו של אחר, תוך חריגה משמעותית מהנהלים המחייבים וממידת הזהירות, אי ביצוע נוהל מעצר כדון, וכן שימוש לא חוקי בנשק. מכאן שיש להעמיד את השוטרים לדין, כאשר אי העמדה לדין תתרום להרג אזרחים בעתיד על ידי כוחות המשטרה.

מעוניינים להגיש ערר על סגירת תיק חקירה?

לאור האמור, ניתן להבין, כי כנפגע עבירה, בבואך להגיש ערר על החלטה שלא לחקור או לא להעמיד לדין, חשוב מאד

25/05/2022

077-5006206

052-6885006

ערר על סגירת תיק פלילי

ורצוי להיוועץ בעו"ד פלילי. על עורך הדין הפלילי לבחון את המקרה לעומק על מנת להעריך את סיכויי הערר ולגבש עמדה. כמו כן, יש לתת את הדעת לכך שבמקרים מסוימים, במקום להגיש ערר, ערוץ הפעולה הנכון עשוי להיות קובלנה פלילית פרטית, אשר מהווה ערוץ פעולה אלטרנטיבי להשגה על החלטת הרשות לגניזת תלונה בפלילים.

במידה ואתה מעוניין להגיש ערר על החלטה שלא לחקור בתלונה או שלא להעמיד לדין אדם שפגע בך, אתה מוזמן להיוועץ עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.